

17 Ağustos 1999 Depreminden Ne Kadar Ders Aldık

– Sami Biber · 18 Ağustos 2018

17 Ağustos 1999 Depreminden bir iki sene sonra bizim Milli Eğitim Bakanlığında nihayet birilerinin aklına gelmişti okullarda deprem tatbikatları yapmak. Bu bağlamda ilk tatbikatı Afyon'un Sandıklı ilçesinde yaptık. Şimdi o tatbikata gidelim isterseniz.

-Çocuklar, biraz sonra zil çalacak. Zilin çalması "Deprem başladı " anlamına geliyor. Zil sesini duyar duymaz hemen sıraların altına giriyoruz tamam mı?

-Hocaamm ! Sıranın altında hangi sureyi okuyoruz?

-Evladım ben nereden bileyim. Oku işte üç kulhuvallah bir elham

Hafız öğrencim Hasan atılıyor.

-Hocam ! Zilzal suresi var. Tam da depremle ilgili.

İza zülziletil erdu zilzaleha
Ve ahracetilerdu eskaleha
Ve kalel insanü ma leha
Yevmeizin tühaddisü ahbaraha
Bienne rabbeke evha leha
Yevmeiziy yasdürun nasü eştatel li yürav a'malehüm
Fe mey ya'mel miskale zerratin hayray yerah
Ve mey ya'mel miskale zerratin şerray yerah.

Yani

Yer o yaman sarsıntı ile sarsıldığı,
Yer, içindeki ağırlıkları çıkarıp dışarı attığı,
Ve insan: "Ona ne oluyor?" dediği zaman.
O gün yer, bütün haberlerini anlatır.
Çünkü Rabbin ona vahyetmiştir.
O gün insanlar, amellerinin karşılığı kendilerine gösterilmek üzere bölük bölük çıkacaklardır.
Her kim zerre kadar hayır işlemişse onu görecektir.
Her kim, zerre kadar şer işlemişse onu görecektir.

-Aferin Hasan. Tamam işte bilenler bu sureyi okusun. Bilmeyenler...Lan oğlum okuyun işte bir şeyler. Ama sakın ikinci zil çalınca kadar sıraların altından çıkmayın. İkinci zil deprem bitti anlamına geliyor. İkinci zili duyduğunuz anda tek sıra halinde ve panik yapmadan dışarı çıkıyoruz.Dışarıda bahçenin tam ortasında toplanıyoruz.

-Hocaaaam ! Bahçe burada mahşer meydanı mı oluyor?

-Yahu Fatma ne alaka?

-Hani öldük ya depremde. Öteki alemde toplanıyoruz öyle mi?

-Kızım ne ölmesi. Bu tatbikatı depremde ölmeyelim diye yapıyoruz. Bahçede toplanmamızın amacı biz oradayken okul yıkılsa bile bize bir şey olmaması için.

-Hocaaam. Deprem esnasında yıkılmayan okul, biz dışarı çıktıktan sonra mı yıkılacak yani?

Çocuk haklı gibi. Neyse ki bu soruya bir cevap vermek zorunda kalmadım. Zira birinci zil çaldı. Öğrenciler sıraların altına girmeye çalışıyorlar. Ama bu kesinlikle mümkün değil.

-Hocaaaam. Sıranın altına sığamıyorum.

-Oğlum kafanı sok kığın dışarıda kalsa da olur.

-Hocaaaam. Sen niçin sıranın altına girmiyorsun?

-Ben bakıyorum siz talimatlara uyuyor musunuz diye.

-Hocaaaam. Bakarmısınız Mustafa başı yerine kığını sokmuş sıranın altına.

-Evladım, demek ki Mustafa için kığı başından daha değerli. Yapacak bir şey yok.

Bir sırada iki aslan gibi delikanlı ya da genç kızın oturduğunu ve bunların aynı anda sıraların altına girmeye çalıştığını düşünün. Allah korusun gerçek bir deprem olsa ve o sıraların altına girerek depremin geçmesini bekleyecek olurlarsa o sıraların altına gireyim derken bel fitğından giderler.

Neyse...İkinci zil çaldı. Tek sıra halinde ve sessizce bahçeye çıkacak öğrenciler 100 Metre koşusuna çıkmışlar gibi koşuyorlar. Sıra mıra da tabii ki hak getire.

1999 Depreminden sonra yapılan deprem tatbikatlarını neredeyse tamamı dostlar alışverişte görsün kabilinden işlerdi. Görev yaptığım son okul olan Fethiye Ali Rıza Köse İlköğretim Okulundaki tatbikat da bundan farklı değildi. Hele de sırasında yedirtmediğim krakeri masanın altında yemeye çalışan İsmail'in " Öteki tarafa aç gitmeyelim bari" demesi yok muydu? Ömre bedeldi.

Aslında 1995 yılında Afyon'un Dinar ilçesinde oldukça büyük bir deprem olmuş olmasına rağmen (Dinar Sandıklı'ya oldukça yakın bir ilçedir) 1999 Depremine geldiğimizde Sandıklı'da hiç bir Allahın kulu mesela elbise dolabını , vitrinini,televizyonunu duvara sabitlememişti. Kendim de dahil hiç bir ailenin hanesinde bir deprem çantası yoktu. Gaz maskesi nedir, nasıl bir şeydir bilen yoktu. Deprem esnasında nerelerde toplanmamız gerektiği (toplanma alanları) hakkında hiç kimsenin bir fikri yoktu. Ve 1999 yılındaki depremde hâla deprem anında binadan çıkmak için asansörlere hücum ediyorduk. Sığınak bir depremde ne kadar işe yarardı bilemem ama hâla ülkedeki binaların pek çoğunda sığınak mığınak yoktur.

Bugün itibariyle 1999 Depreminin üzerinden on dokuz sene geçti. Görünen o ki biz o büyük felaketten hiç ders almamışız.

Bir deprem tatbikatında başınız sıranın altındayken kışınızın dışarıda kalması, bahçeye çıktıktan sonra içinden çıktığınız binanın duvarına yaslanarak oturmak, apartmandan çıkıp hemen apartman kenarına parkettiğiniz arabanın içinde uyumak salakça olsa da masum sayılabilecek şeyler. Resmen cinayete teşebbüs nevinden durumlar daha da ürkütücü zira.

Türkiye'nin en ünlü jeoloji uzmanları 1999 depreminden sonra resmen açıkladılar: İstanbul'da Zeytinburnu Ayamama Deresi, Ataköy'ün bulunduğu kesimler, Florya (batısındaki heyelan alanları) Küçükçekmece kıyıları, Küçükçekmece Gölü'nün doğusundaki Nakkaşdere alüvyonları, Azaplı yöresi (Altınşehir'in alçak kesimleri), Ispartakule (Alibey Yarımadası'nın batı kısımları), Kanarya (Firuzköy kıyıları), Esenkent, Avcılar (Küçükçekmece Gölü ve Marmara Denizi'ne bakan kıyıları), Ambarlı ve HARAMİDERE... olası bir depremde en büyük hasarı görecektir (hatta haritadan silinebilecek) yerlerdir."

Şimdi önce 1999 Depreminin resimlerine bakın.(1-2-3. Resimler)

Baktınız mı?

O halde şimdi de Haramidere'de ikamet etmekte olan oğlumun evinin balkonundan çektiğimiz şu fotoğraflara bakın. (4. ve 5. Resimler)

Evet, olası bir depremde yerle bir olacak bir semtteki yapıları görüyorsunuz o resimlerde. Her birisi otuz katlı gökdelenler yani...

Sonra?

Sonra bir deprem olur. Kabahat ya kaderindir ya da buluruz Veli Göçer misali bir günah keçisi müteahhit, yükleriz 18- 19 sene hapis cezası ve oturur ölenlere rahmet, kalanlara sağlık sıhhat diler dururuz.